

---

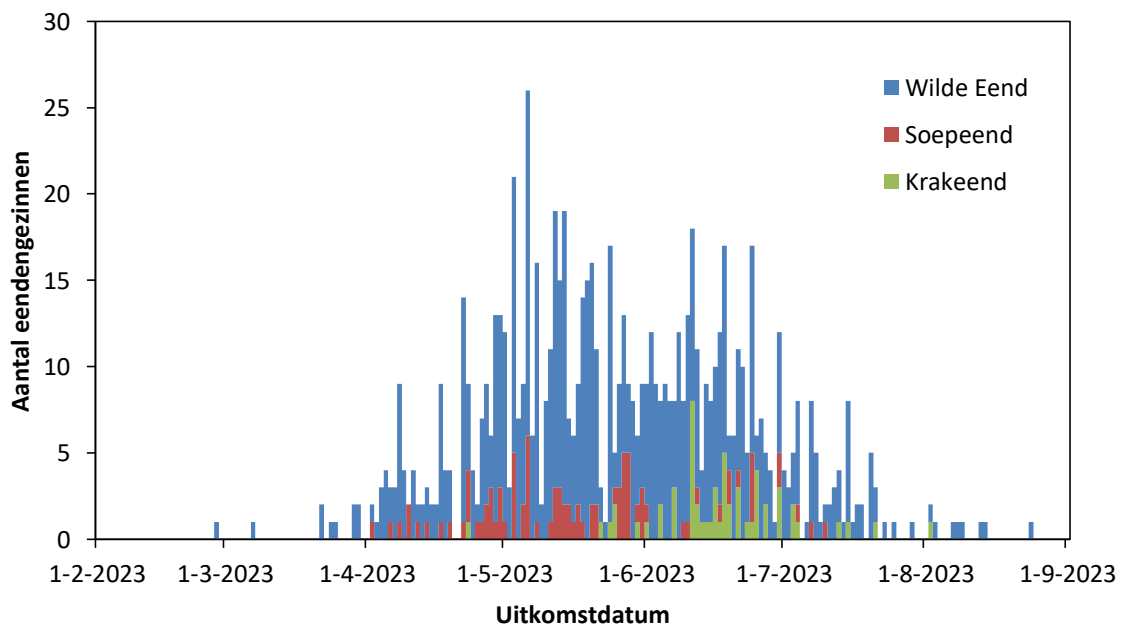
## Eendenkuikenproject – resultaten 2023

Erik Kleyheeg

---

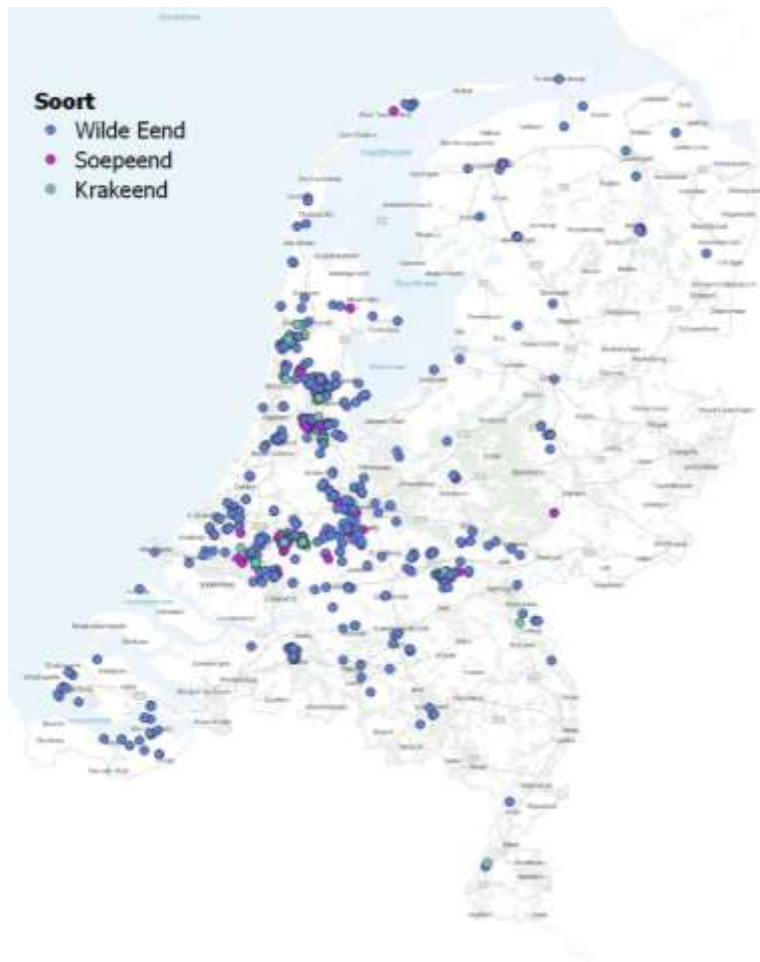
In 2023 ging het eendenkuikenproject alweer het achtste jaar in. De deelname aan het project varieert sterk tussen jaren, wat vooral te maken heeft met de intensiteit waarmee er aandacht wordt gevraagd voor het project. In 2023 deden in totaal 95 waarnemers mee. Samen deden zij 1038 waarnemingen van eendengezinnen. Er waren waarnemers die één waarneming doorgaven, maar er was ook een waarnemer die maar liefst 101 waarnemingen doorgaf. De meeste waarnemingen (821) hadden betrekking op de Wilde Eend, die de hoofddoelsoort van het project is. Van de Soepeend (die we voor het gemak als aparte soort beschouwen) kwamen 148 waarnemingen binnen; van de Krakeend 68.

De eerste waarneming van het jaar kwam binnen op 27 februari en de laatste op 24 augustus. Aan de hand van de leeftijd van de gemelde kuikens werd voor elke toom de uitkomstdatum geschat (figuur 1). Op basis van de waarnemingen uit 2023 lag 95% van de uitkomstdata voor de Wilde Eend tussen 5 april en 20 juli, voor Soepeend tussen 8 april en 30 juni en voor Krakeend tussen 22 mei en 15 juli. De uitkomstpiek van de Wilde Eend en de Soepeend lag in de eerste week van mei, die van de Krakeend rond 15 juni.



Figuur 1. Patroon van uitkomstdata van Wilde Eend, Soepeend en Krakeend in 2023.

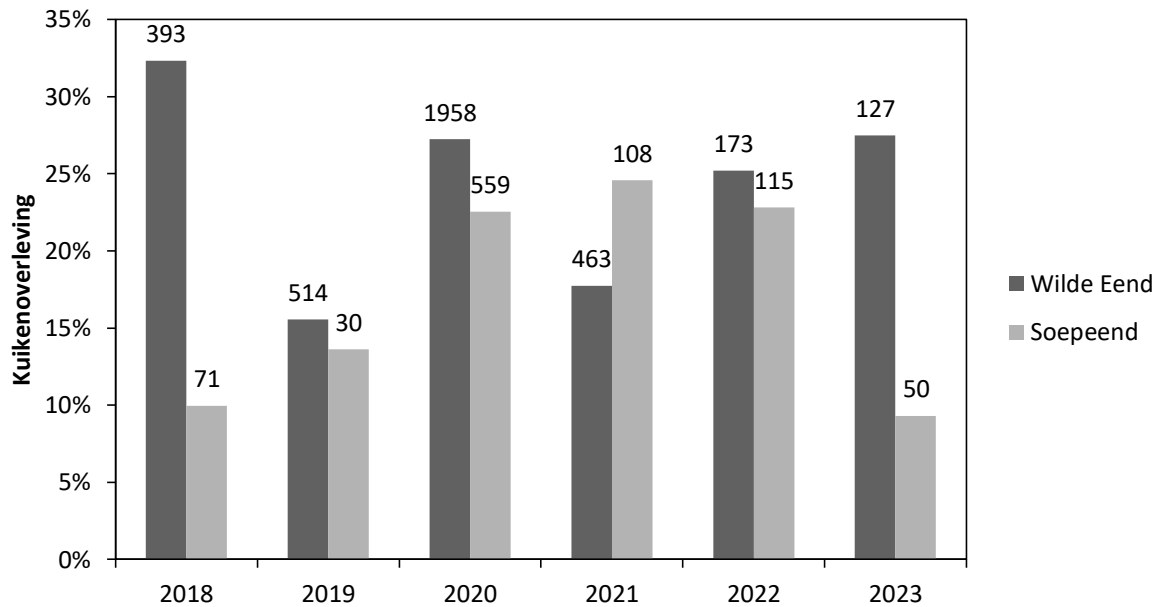
Kuikenwaarnemingen kwamen in 2023 uit het hele land, maar veruit de meeste waarnemingen kwamen uit de Randstad (figuur 2). Dit beeld is gelijk aan dat van de afgelopen jaren en heeft er deels mee te maken dat in de laaggelegen delen in West-Nederland een hoge dichtheid aan Wilde Eenden voorkomt, maar natuurlijk ook omdat hier veel mensen (en dus potentiële waarnemers) wonen. Er kwamen relatief weinig waarnemingen uit de noordoostelijke helft van het land.



*Figuur 2. Spreiding van kuikenwaarnemingen over Nederland in 2023.*

De kuikenoverleving wordt berekend op basis van eendengezinnen waarvan meer dan één waarneming is doorgegeven. Deze series van opeenvolgende waarnemingen van hetzelfde gezin noemen we vervolgwaarnemingen. Het aantal eendengezinnen dat meerdere keren wordt gemeld, ligt altijd veel lager dan het aantal gezinnen dat eenmaal gemeld wordt. Zo ook in 2023: van de 687 gezinnen van Wilde Eenden waren er 49 met meer dan één waarneming (bij elkaar 127 vervolgwaarnemingen). Van de Soepeend waren er slechts 12 gezinnen met bij elkaar 50 vervolgwaarnemingen.

De berekende overlevingskans over de gehele kuikenperiode betrof voor de Wilde Eend 27.1% en voor de Soepeend 9.3%. Daarbij moet zeker voor de Soepeend worden opgemerkt dat het om een zeer (te) kleine steekproef ging. Voor de Wilde Eend lag de overlevingskans net iets boven het gemiddelde voor de periode 2018-2023 (de periode met voldoende vervolgwaarnemingen), welke 25.1% bedraagt. Voor de Soepeend ligt dit gemiddelde op 21.3%. Over deze periode blijkt er geen significant verschil te zijn tussen de overlevingskans van Wilde Eend en Soepeend ( $p = 0.112$ ) en daarom kan de overlevingsanalyse ook worden gedaan voor beide soorten samen. In dat geval komt de kuikenoverleving in 2023 uit op 23.0%, iets minder dan de 24.4% over de periode vanaf 2018. Al met al is duidelijk dat de kuikenoverleving in 2023 op basis van de beschikbare data niet afwijkt van het gemiddelde. Het broedseizoen van 2023 was dus niet bovengemiddeld goed of slecht voor de Wilde Eend.



*Figuur 3. De overlevingskans van de kuikenfase voor Wilde Eend en Soepeend van 2018 tot en met 2023. De getallen in de grafiek geven het aantal vervolgwarnemingen waarop de overlevingskansen zijn gebaseerd.*

Voor betrouwbare schattingen van de kuikenoverleving is het belangrijk om voldoende bruikbare waarnemingen te verzamelen gedurende het broedseizoen. Dit is ook nodig om verdiepende analyses te doen, bijvoorbeeld om de overleving per provincie uit te rekenen of om effecten van omgevingsvariabelen te toetsen. In 2023 was het aantal waarnemingen te laag om uitgebreide analyses te doen. Het is dus belangrijk om het eendenkuikenproject elk jaar opnieuw onder de aandacht te brengen. Hier zal in het voorjaar van 2024 weer extra op worden ingezet.



*Wilde Eend met zes halfwas kuikens op 29 mei 2023 in Amsterdam (© Suzan Pluim Mentz).*